

MEHMET ANIL

MEHMET ANIL
KEDİLER, İNFAZLAR VE
HAYALETLER ÜZERİNE
(İYİ DEĞİLSİNİZ)

Can aędaş

© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2018

2. basım: Mart 2019, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editör: Cem Alpan

Düzelti: Aylin Samancı Elmasdaę, Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3910-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750739101

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

MEHMET ANIL
KEDİLER, İNFAZLAR VE
HAYALETLER ÜZERİNE
(İYİ DEĞİLSİNİZ)

DENEME

♥can

Mehmet Anıl'ın Can Yayınları'ndaki diğerk kitapları:

Geri Gelmemek Üzere, 2003

Bitik, 2005

Pembe Otobüs, 2007

Forbes Cinayetleri, 2009

Edep Ya Hû, 2012

Bir Perişanlık Hali, 2013

Afet, 2017

MEHMET ANIL, 1962 yılında İzmir'de doğdu. İstanbul Özel Saint-Joseph Fransız Lisesi'nde okudu. Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden mezun oldu. AIESEC bursuyla İtalya'da Credito Italiano'da bankacılık üzerine staj yaptıktan sonra Türkiye'ye döndü. 1989 yılında kendi şirketini kurdu. 2001 yılından bu yana yalnızca edebiyatla ilgileniyor. *Pembe Otobüs* romanıyla 2008 Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazanan Mehmet Anıl, yaşamını İzmir'de sürdürüyor.

Dostum İhsan Oktay Anar'a

İçindekiler

MEDENİ ŞUBE	13
İTALYAN AŞÇILAR FAŞİST SAYILIR MI?	21
EVİRİM TEORİSİNDE BULUŞAN İKİ SEVİMLİ MAYMUN	27
YAZARLIK NOTLARI	33
1. Yaratıcı Yazarlık Dersleri Üzerine Muhalif Bir Deneme	35
2. James Joyce Usain Bolt'a Karşı	40
3. Düş Gücü mü Mühendislik mi?	43
4. Yazmaya Ara	47
5. Yarım Gazi (Tarih Yazıcılığı)	49
6. Klasik Bir Soru: Klasikleri Niçin Okumalı?	53
7. Kalın Kitap İnce Kitap	55
8. Einstein Edebiyatçı Olsaydı	59
9. Paganini'nin Skordaturaları	61
10. Roman Kurgusu (Anlatma Göster)	63
11. Dil ve Üslup	69
12. Benim Yazarlarım	72
13. <i>He, She, Il, Elle, Er, Sie</i>	76
14. Konusu Ne?	79

15. Editöryal Durumlar	81
16. Uygulamalı İnteraktif Yaratıcılık Çalışması	84
KEDİLER İNFAZLAR VE HAYALETLER ÜZERİNE	89
MEDENİ ŞUBE 2 (Ar Damarı)	97
21. YÜZYILA YAKIŞMAYAN GÖRÜNTÜLER	101
EVİRİM DEVAM EDERSE	109
İYİ DEĞİLSİNİZ	113
NASIL YAZAR OLUNUR	119

MEDENİ ŞUBE

'70'lerin başı olmalı. İzmir Torbalı otobüsü. Rahmetli amcam hükümet tabibi olarak çalıştığı Tepeköy'e gitmektedir. Yarı yolda beş yaşlarında bir oğlan çocuğu çişim geldi diyerek zır zır ağlamaktadır. Annesi şoförden utana sıkıla otobüsü durdurmasını rica eder. Şoför, direksiyon başlarında görmeye alıştığımız türden iriyarı ve ters bir adamdır. Belki de o gün aksiliği üstündedir. Otobüsü durdurmadığı gibi, kadına söylemediğini bırakmamaktadır. Çocuğun zırıldaması devam ettikçe şoför daha da sinirlenmekte, kadın çaresizlik ve utançtan kıvranmakta, diğer yolcular da şoföre karşı çıkamamanın ezikliği içinde koltuklarında büzülmüş, aralarından bir yiğidin çıkmasını umarsızca beklemektedirler. Karınca ezmez bir iyilik timsali olan rahmetli amcam da bu sonuncular arasında kendini kahretmektedir.

Aranan yiğit, amcamın yanındaki 9 numaralı koltukta oturmaktadır. Kendi halinde, halim selim, ilk bakışta emekli devlet memuru kılıklı, 50'lerinde, kısa boylu, çelimsiz bir adamdır. Oturduğu yerden, "Durdur ulan arabayı puşt!" diye bağırınca, şoför bir öfke patlaması halinde otobüsü sağa çektiği gibi, "İn ulan aşağıya!" diye kükrer. 9 numaralı koltukta oturan adam sakince ayağa kalkar, amcamdan şapkasıyla paltosuna göz kulak olma-

sını kibarca rica ettikten sonra yavaş adımlarla otobüsten inip çoktan dövüş pozisyonu almış şoförün karşısına geçer geçmez, sol yumruğuyla şoförün çenesini hafifçe yoklar, aynı sakinlikle çıkıp koltuğuna oturur. Bir kütük gibi şarampole devrilen şoförü mendiller, kolonyalar ve avutucu sözlerle güçbela ayılttıktan sonra şoför dışında herkes gönül rahatlığı içinde, yürekleri yağ bağlamış halde yola devam ederler. Bu arada çocuk da çişini yapmış olur.

Kahraman, nur içinde yatsın eski hafifsıklet boks şampiyonlarından Eşrefpaşalı Ali Melek'tir.

Amcam bu anıyı, yumruk kısmını ballandıra ballandıra anlatmasını çok severdi. Özellikle haksızlığa uğradığı, sesini çıkaramayıp kahrolduğu durumlarda, zamanında ah neden boks öğrenmediğine hayıflanır dururdu. Ne yalan söyleyeyim, şimdi artık ben de boksör oluyorum. Dileyen ayıplayabilir. Şiddete şiddetle karşılama karşın bana ve insanlığa kötülük eden insan bozuntularını evire çevire, Allah yarattı demeden eşek sudan gelinceye kadar dövmek istiyorum. Artık yer misin yemez misin! Kaldırıma yemyeşil balgam mı çıkardı? Git patlat tokadı ensesine. Sıraya kaynak mı yaptı? Durma, yapıştır beş kardeşi. Yere sigara paketi mi attı? Buruşturmaya zahmet bile etmeden! Kafa göz giriş! Arkandan konuşan yavşağın şişir iki gözünü de haftalarca kör kör dolaşsın sinsi pezevenk! Gözünün içine baka baka yalan söyleyen o şişko yavşak var ya, hani nezaketini palavralarına kandığına sayıp seni çileden çıkaran yavşak, ver ön dişlerini eline, teşekkür yerine tefekkür diye diye dolansın şerefsiz. İşte bu yüzden boksör oluyorum ben. Karate de olur. Kolunu kıvırdığın gibi yatıracaksın delikanlı bozuntusunu yere, "İtin köpeğin olayım," diye ağlamasına bakmadan kıracaksın belinde sopayı.

Var mı lan öyle kadına el kaldırmak ayıoğluayı! Dönüp bakarsam namerdim...

Kabul edelim ki bunların hiçbiri bizim gibilerin altından kalkabileceği işler değil. Öyleyse güvenli ve bilimsel bir yöntem geliştirmek mecburiyetindeyiz. Bir zamanlar, “Medeniyet Polisi” adını verdiğim bir projem vardı. İşte böyle sokakta mağandalık yapan hırtlara ceza kesen fahri müfettişler falan. Pratikte uygulaması zor. İşin sonunda Allah yazmasın sopa yemek var. Değerli dostum İhsan Oktay ile birlikte geliştirdiğimiz bir uygulamayı huzurlarınızda iftiharla açıklamak isterim. Geçenlerde bulduğumuzda ona korna kirliliğini önlemek amacıyla düşündüğüm yöntemden söz etmiştim. Arabalara yerleştirilen bir POS düzeneği, her korna çalışta kredi kartınız veya banka hesabınızdan bir miktar para çekecek. Çekilen miktar kornaya basma süresi uzadıkça artacak. İnsanlık hali çalınan kısa bir veya iki “dıt” hariç, basış süresi ve sıklığı arttıkça ceza da geometrik dizi oranında katlanacak. Gece tarifesi iki kat, okul önü üç, hastane çevresi beş kat! Dügün konvoylarının Allah yardımcısı olsun.

İhsan Oktay dostumla bir müddet üzerinde çalıştıktan sonra övünmek gibi olmasın UBOS adında bir sistem geliştirmeyi başardık: Uzaktan Barkod Okuma Sistemi. Türkiye Cumhuriyeti’nde yaşayan her vatandaşın ensesine, trafikteki her vasıtanın arka plakasına, evlerin kapılarına, işyerlerinin tabelalarına vs. bir barkod işlenecek. Uygun kriterlere göre seçilen helal süt emmiş dürüst, mütevazı, mazlum vatandaşların eline şu pembe ışıklı barkod okuma tabancalarının (artık nasıl yapılacaktır) uzun menzillilerinden verilip sokağa salınacak. Emniyet teşkilatındaki Mali Şube, Siyasi Şube gibi bu da medarı iftiharımız Medeni Şube. Tabancaların üzerinde

her kabahatin kod numarasını tuşlayabileceğiniz dokunmatik bir ekran bulunacak. Kırmızı ışıktaki korna mı çaldı. Misal gir kod 537'yi, nişan al, arka plakaya bir atış, hop, kredi kartından ânında tahsilat, isteyene altı taksit. Kapalı yerde sigara içenin arkasına dolanıp bas ensesine tetiği, ay sonunda ekstrede cezayı görünce aklı gitsin şımarık züppenin. Hesap eksiye düşünce gör bakalım daha da düğünlerde havaya sıkıyor mu senin emmioğlu? Yolunda omuz atan hanzoya, emniyet şeridini ihlal eden filancaının çocuğuna, müşteri kazıklayan hain esnafa, ağaç kesenle orman yakan kansıza, sahaya taş atana, çoluk çocuk demeden şuursuzca gaz sıkıran zalim polise, avantaçı zabıtaya çak uzaktan pembe ışığı, yandım Allah diye tutuşsun cibilliyetsiz. Sen korkma dürüst ve mazlum vatanında, bilim, teknoloji ve de sağduyu senin yanında!

Cezaların hapis değil de cüzdana yönelik olması rastlantı değil! Eh, ne yaparsın ki bu memlekette iyiliğin de, kötülüğün de bir numaralı ölçütü paradır arkadaşlar.

UBOS yönteminin yalnızca basit kabahatler karşısında etkili olabileceğinin elbette farkındayım. Esas insanlığa karşı işlenen suçlar var ki bunları yapanlar büyük insanlar olup sokaklarda uluorta gezinmedikleri için ışığınızın menzili dışında kalırlar. Onları yalnızca televizyondan avlayabileceğinizden, barkodlarının alınlarına işlenmesi şarttır. Yalana, dolana, bağınazlığa, soyguna, yol-suzluğa, çevre katliamına, cehalete, nüfus artışına, sübyancılığa, faşizme, kapitalizme, uçaklara, saraylara kızırıyorsanız, tabancanızı dikkatle doğrultup ekranda konuşan muhterem zatın iki kaşının tam ortasına pembe ışığı çakarsınız –aklınızda bulunsun insanlık suçunun ceza kodu 001'dir– çakmasına da, sonra ne olur bilmem. Bu saygıdeğer beyefendilere ait barkodların yansıtıcı olmak gibi bir özellikleri bulunabilir, demedi demeyin. Dur şu namussuzun banka hesabından birkaç milyon uçurayım,

diye safça sevinirken, bir de bakmışsınız pembe ışık huzmeleri teflon kaplı suratlardan yansıyıp sizi okka altına götürüvermiştir. Aman dikkat!

Son olarak tabancayı zaman zaman kendimize doğrultmakta sayısız faydalar bulunduğunu söylemeden bitirmeyelim de bir eksiğimiz kalmasın.

İTALYAN AŞÇILAR
FAŞİST SAYILIR MI?

Söylemesi ayıp, vaktiyle İzmir Kitap Fuarı vesilesiyle bulduğumuz yazar ve yayıncı dostlarla Kordonboyu'ndaki bir balıkçıda güzel bir bahar akşamının sefasını sürüyoruz. Altında restoranın bulunduğu otel, denize bakan cephesini boydan boya ışıklı ay yıldız süslemesiyle kaplamış, altta da Atatürk'ün kocaman imzası parlıyor. Yıllar sonra aynı restoranda rakımı yudumlararken eski bir yayıncı arkadaşımın süslemeyi kastederek İzmir faşistliği (ki böyle bir şey var) üzerine sarf ettiği kınayıcı sözleri anımsıyorum. Çoğu aydınımız şimdilerde işlerin kötüye vardığını görünce dönüp Mustafa Kemal'in ipine sarılmaya başladıysa da düne kadar vatanseverlik milliyetçilikle, daha fenası faşizmle bir tutuluyordu.

Bayrak gerçekten de katı bir milliyetçiliğin simgesi midir? Soruyu şöyle de sorabiliriz: Vatanseverlikle milliyetçilik arasındaki mesafe ne kadardır? Milliyetçilik bir ideolojyken, vatanseverlik kuşkusuz herkes için faydalı bir kavram. Öyle ya, bir insan yaşadığı yeri sevse iyi olur, aksi halde sevmediği bir yerde yaşamak zorunda kalır ki bu başlı başına bir mutsuzluk nedenidir.

Kulağa basit geliyor, ne var ki pratikte aynı oranda basit mi? Birkaç adım geri çekilip için için kaynayan yer-küreyi seyrettiğimizde hiç de öyle olmadığı görülüyor.

Sorun, vatanımı seveyim derken nerede duracağımızı bilememekten kaynaklanıyor. Böylece kavramlar birbirine ne karışıyor ve çatışma bundan sonra başlıyor.

Çoğu İtalyan aşçı, ulusal mutfaklarından duydukları gururu ifade edercesine önlüklerinin iki yakasına minik İtalyan bayrakları nakşettirir. Bu onları gayrete getirip işlerini aşkla yapmalarına yardımcı olur. Bilirsiniz, geleneksel pişirme yöntemleri ve yerel malzemelerine toz kondurmazlar. Sos illa ki San Marzano domatesinden, efendim makarna İtalyan durum buğdayından, yılanmış peynir Parma'dan... Eyvallah, yemek güzel olduktan sonra elleriniz dert görmesin demekten gocunacak halimiz yok. Lakin bundan bir başka sonuç daha çıkıyor, bu şamatacı arkadaşlar başka mutfakları küçümseyip burun kıvrıyorlar.

Aynı şekilde milli maç öncesinde ulusal marş okunurken gözyaşı döken bir futbolcu, kozmopolit bir kulüp takımında lig maçı oynarken gösterdiğinden daha fazla gayret sarf edecektir. Bu iyi bir şeydir. Biz seyirciler maçıtan daha büyük keyif alırız. Tıpkı İtalyan şefin fırınladığı pizzadan, Japon ustanın yüzlerce yıllık yöntemi gururla uygulayarak dürdüğü suşiden keyif aldığımız gibi. Erzurumlular çağ kebabının en iyi Oltu'da, Antakyalılar künefenin hakikisinin sadece ve sadece kendi şehirlerinde yapıldığını iddia ederlerken, Kayserililer ve Kastamonulular pastırmayı bir diğerine kaptırmanın düşüncesine bile katlanamazlar. Bu da iyi bir şeydir. Yaptıkları işi sahiplenmelerine yardımcı olur. Örnekleri çoğaltmakla zaman kaybetmeyelim. Vicdan sahibi hiç kimse bu tür davranışları motive edici bir rekabet yerine yabancı düşmanlığı barındıran bağınaz bir faşizm olarak adlandıramaz.

Peki vatanseverliğe (aidiyete de diyebiliriz) ihtiyacımız var mı gerçekten? Mutlak bireysellik, güncel deyimle yersizyurtsuzluk bizi mutlu kılmaya yeter mi? Yanıt,

Gelişmenin zaman diziniyle bir ilgisi varmış gibi, yaşadığımız zamanın olumsuzluklarına nedense her defasında şaşar dururuz; 21. yüzyılın, 20.'sinden daha iyi olması gerekmiş gibi, ya da 19. yüzyılın bir öncekinden... Sonsuz kozmik zamanı insan ömrüyle özdeşleştirmekle kalmıyor, dünyamız da yaşlandıkça olgunlaşıp kemale erecekmiş zannediyoruz. Acaba öyle mi gerçekten?

Kediler, İnfazlar ve Hayaletler Üzerine, romanlarıyla tanıdığımız Mehmet Anıl'ın denemelerini bir araya getiriyor. Yazarın gerek edebiyat ve yazmakla ilişkisi gerekse yaratıcı yazarlık atölyeleri gibi zamane arayışları merkeze koyduğu bu denemeler, çeperinde evrim, zaman, ölüm, milliyetçilik gibi konuları, yanı sıra fazlasıyla bize has bazı kültürel arızalarımızı ele alıyor. En ciddi meseleleri mizahla harmanlarken günlük hayata dair gülüp geçtiğimiz olayların ardında yatan ciddi aksaklıkları gözler önüne seriyor.

#ölüm #yaşam #medeniyet #evrim #zaman #edebiyat
#yaratıcıyazarlık #mizah

